

Over dit boek

Dit is een digitale kopie van een boek dat al generaties lang op bibliotheekplanken heeft gestaan, maar nu zorgvuldig is gescand door Google. Dat doen we omdat we alle boeken ter wereld online beschikbaar willen maken.

Dit boek is zo oud dat het auteursrecht erop is verlopen, zodat het boek nu deel uitmaakt van het publieke domein. Een boek dat tot het publieke domein behoort, is een boek dat nooit onder het auteursrecht is gevallen, of waarvan de wettelijke auteursrechttermijn is verlopen. Het kan per land verschillen of een boek tot het publieke domein behoort. Boeken in het publieke domein zijn een stem uit het verleden. Ze vormen een bron van geschiedenis, cultuur en kennis die anders moeilijk te verkrijgen zou zijn.

Aantekeningen, opmerkingen en andere kanttekeningen die in het origineel stonden, worden weergegeven in dit bestand, als herinnering aan de lange reis die het boek heeft gemaakt van uitgever naar bibliotheek, en uiteindelijk naar u.

Richtlijnen voor gebruik

Google werkt samen met bibliotheken om materiaal uit het publieke domein te digitaliseren, zodat het voor iedereen beschikbaar wordt. Boeken uit het publieke domein behoren toe aan het publiek; wij bewaren ze alleen. Dit is echter een kostbaar proces. Om deze dienst te kunnen blijven leveren, hebben we maatregelen genomen om misbruik door commerciële partijen te voorkomen, zoals het plaatsen van technische beperkingen op automatisch zoeken.

Verder vragen we u het volgende:

- + *Gebruik de bestanden alleen voor niet-commerciële doeleinden* We hebben Zoeken naar boeken met Google ontworpen voor gebruik door individuen. We vragen u deze bestanden alleen te gebruiken voor persoonlijke en niet-commerciële doeleinden.
- + *Voer geen geautomatiseerde zoekopdrachten uit* Stuur geen geautomatiseerde zoekopdrachten naar het systeem van Google. Als u onderzoek doet naar computervertalingen, optische tekenherkenning of andere wetenschapsgebieden waarbij u toegang nodig heeft tot grote hoeveelheden tekst, kunt u contact met ons opnemen. We raden u aan hiervoor materiaal uit het publieke domein te gebruiken, en kunnen u misschien hiermee van dienst zijn.
- + *Laat de eigendomsverklaring staan* Het “watermerk” van Google dat u onder aan elk bestand ziet, dient om mensen informatie over het project te geven, en ze te helpen extra materiaal te vinden met Zoeken naar boeken met Google. Verwijder dit watermerk niet.
- + *Houd u aan de wet* Wat u ook doet, houd er rekening mee dat u er zelf verantwoordelijk voor bent dat alles wat u doet legaal is. U kunt er niet van uitgaan dat wanneer een werk beschikbaar lijkt te zijn voor het publieke domein in de Verenigde Staten, het ook publiek domein is voor gebruikers in andere landen. Of er nog auteursrecht op een boek rust, verschilt per land. We kunnen u niet vertellen wat u in uw geval met een bepaald boek mag doen. Neem niet zomaar aan dat u een boek overal ter wereld op allerlei manieren kunt gebruiken, wanneer het eenmaal in Zoeken naar boeken met Google staat. De wettelijke aansprakelijkheid voor auteursrechten is behoorlijk streng.

Informatie over Zoeken naar boeken met Google

Het doel van Google is om alle informatie wereldwijd toegankelijk en bruikbaar te maken. Zoeken naar boeken met Google helpt lezers boeken uit allerlei landen te ontdekken, en helpt auteurs en uitgevers om een nieuw leespubliek te bereiken. U kunt de volledige tekst van dit boek doorzoeken op het web via <http://books.google.com>

PAMFLET

26594

DE
ROEMVOLLE DOOD

VAN

J. C. J. VAN SPELJK.

Dichtstuk

DOOR

PETRONELLA MOENS.

Te KOEVORDEN, bij

D. H. VAN DER SCHEER.

De glorievolle zelfsoffering van den 28 jarigen J. C. J VAN SPEIJK, die de kanonneerboot No. 2, (den 5 Februarj, 1831) door storm van het anker tegen den wal voor Antwerpen geslagen, door de Belgische muitelingen, ondanks den gesloten wapenstilstand, besprongen en van de Koninklijke vlag beroofd zijnde, door vuur in het buskruid te werpen deed in de lucht springen, ten koste van zijn leven, en dat zijner heldhaftige manschappen, maar ook ten koste van het leven der trouwlooze muitelingen die hem dachten te overweldigen, en de oproerplag van de oorlogsboot te doen waaijen, deed aan het Neerlandsch hart deze kunsteloze dichtregelen ontvloeijen.

Neen, Noord'lijk Neêrland! neen, ween niet om 's jong'lings dood!
Zijn dood is u triump, VAN SPEIJK is niet gevallen.

Neen! toen hij 't wislend lot in zegepraal ontvlood,
En donderslagen deed langs Scheldes boorden knallen,

Toen daalde 't zalig voorgeslacht

(Welks dengd vol eerbied wordt herdacht)

En zong, 't gevoel vertolkt (schoon zwak) deez' jubeltoonen:

»God lof! een heldenkroost, aan ons gelijk in moed,

» Waakt voor den dierbren grond, eens, door ons harte-bloed,

» Gewijd ten erfgrond onzer zonen.»

In 's lands geschiedboek praal HERMAN DE RUITER vrij,

En zeeheld CLAESSENS, de eer en roem van vroeger dagen,

Juicht vaderland! VAN SPEIJK, niet minder stout dan zij,

Schiep zich een wolk van gloed en rook ten zegewagen,

Ja heil U, dierbaar vaderland!

Door moord en roofzucht aangerand,

Ontvlamt weer leeuwenmoed, in al uw' echte telgen.

Onwrikbre trouw klemt nog het zwaard hun in de vuist,

Als toen hier 't Spaansche juk zoo roemrijk werd vergruisd,

Het juk, toen 't schandmerk nog der Belgen!

Lafhartig braken zij toen 't broederlijk verbond,
 En kozen slavendos, voor schitt'rende eerlaurieren,
 Terwijl de tweedragt stout de heiligste eeden schond,
 En (voor verlichting schuw) vaak d' oproer vlag deed zwieren.

Ook nu, onvatbaar voor geluk,
 Scheen wettige orde een knellend juk,
 Losbandigheid (die pest van 't vrij maatschappelijk leven)
 Was ware vrijheid in het oog van 't zinloos volk:
 Geen speer die 't recht beschut, maar een gescherpte dolk,
 Werd haar tot broedermoord gegeven.

Die dolk heeft wel gegriefd, maar trof het doel toch niet!
 Neen! nooit wordt Hollands leeuw de hartaar afgestoken.
 Getrouwheid zegeviert, gevloekte muitzucht ziet
 Den hoon van 's konings vlag, door bliksemvuur, gewroken.
 Gewroken? ja op 't wreed geweld,
 Maar ach! ten koste van een held:
 Een held zoo jong, zoo stout, zoo rijk in eer en achting;
 Betreur hem, vaderland! maar dit, dit zij uw troost,
 Met hem stierf moed noch trouw; neen! al Uw heldenkroost
 Dingt naar de kroon der pligtsbetrachting.

De held van *Palembang*, held KOOPMAN, even stout,
 Als d' edele VAN SPEIJK die, met een rij van dapp'ren,

Den dood in 'taanschijn vloog, doet nog op 'tgolvend zout
Der Schelde, uw vlag ten schrik der vuige Belgen wappren.

Hij, tot dezelfde daad bereid,

Waakt voor d'aloude Majesteit

Der vrije vlag, zoo vaak vereerd door 'tlied der Barden,
Eer LEWE, eer KOOPMAN ooit die vlag ziet weggescheurd,
En in haar plaats de vlag door 'toproer valsch gekleurd,
Splijt ook hun kiel met hen aan flarden.

Doet geen DE RUITER, doet geen TROMP op Neerlands vloot.
's Lands fiere waterleeuw meer glansrijk overwinnen
God zij gedankt! VAN SPEIJK (getrouw tot in den dood)
Toont hoe 'slands braven in deez' eeuw nog 'tregt beminnen.

CHASSÉ! d'onwelkbre lauwerkroon,

Staat op uw zilvren lokken schoon;

De Schelde (waar zich nog d'Oranje vlag in spiegelt)
De Schelde ruischt uw lof, zoo lang, bij ebbe en vloed,
Haar kronkelende stroom zich naar de Noordzee spoedt,
En op haar nat een vaartuig wiegelt.

Daar op de Schelde daagt, mijn dierbaar vaderland!
Uw gloriezon op nieuw, uit rook en zwavelwolken,
Hoe schoon zij eenmaal praalde aan *Nieuwpoorts* duinrijk strand,

Zij blinkt niet minder schoon van hier, in 'toog der volken.
 Heil! Heil zij 't volk, welks heldendengd,
 Reeds in den vollen bloei der jeugd,
 Geen zelfsoff'ring schroomt, maar als VAN SPEIJK leert sterven.
 Waar held CHASSÉ zich stont met frissche lauwrēn tooit,
 Schoon hem de hand des tijds de kruin met sneeuw bestrooit.
 Dat volk zal nooit Gods bijstand derven!

Schoon *Brussels* muit'renrot zich rooverbenden huurt
 (Slechts 't schuim der natiën, trotsch op zijne blaauwe kielen,
 Een hoop, die kerker en schavotstraf heeft verduurd
 En uitgeleerd is in het moorden en vernielen)

Schoon zulk gebroed verraadlijk loert
 (Door eedverbrekers aangevoerd)

Op wereloozen buit; het ziet zijn magt bedwingen,
 Door 't echte heldenkroost, dat (waar 't zich regt verschaft)
 Geen dapp'ren overwint maar lage moordzucht straft,
 En kracht verlamt van muitelingen.

Antwerpen! ja uw puin getuigt, met diep ontzag,
 Hoe 't regt zich dond'rend op verraders heeft gewroken.
 't Verschroeid gebeente tuigt hoe 't honen van 's lands vlag
 Het heiligst ijvervuur heeft in VAN SPEIJK ontstoken;

Daar biedt, (bij 't woeden van d' orkaan

En 't bruisschen van den Oceaan,

Die schuimend zich vermengt met zwarte donderwolken),

Op 't sling'rend schip, al 't volk elkander trouw de hand.

Tot redding werpt het (van wat ouderdom of stand),

Zijn schatten zelfs in 's afgronds kolken!

Zoo eed'le natie! die Noord - Nederland bewoont,

Zoo blijf U om den troon van Koning WILLEM scharen,

Zoo off'ren arm en rijk, (door 't laagst gespuis gehoond)

En goud, en harte - bloed, bij 't klimmen der gevaren.

Nog, vader WILLEM! zijt gij rijk

In dapp're helden, als VAN SPEIJK.

Al zag 't vijand'lijk heer zich sterk door orde en wetten,

Wat nood? held MAURITS geest, die nooit van ons verdween,

Omzweeft, vol kracht, CHASSÉ, en LEDÉL, en VAN GEEN,

En al de braven, die geweld en list verpletten.

Vermeld, Geschiedkunde! o vermeld

Aan 't laatst geslacht, het moedig sterven

Van Amstels kweek'ling, Neerlands held,

Die, stout ten hemel ingesnel,

Het Vaderland zijn' roem liet erven.

Met waarheids diamanten stift
 Wordt, op 's Rijks vaste grond-pijlaren,
 De daad des jongen helds gegrift;
 U, dierbre Koning! kan dat schrift
 't Gevoel van heel Uw volk verklaren.

Geschiedkunde! o verhaal, hoe stout
 Van SPEIK d' Oranje vlag bewaakte,
 En om die vlag (hem toevertrouwd)
 De reine zucht voor zelfbehoud,
 In 's jonglings hart geplant, verzaakte.

Geschiedkunde! o gij tolk van lang verleden tijd!
 Gij, die 't gebeurde, voor vergetings nacht bevrijd,
 En d' eed'le beeldnis van verheven heldendaden,
 Voor volgende eeuwen, prent op pergamenten bladen,
 Gij toont aan 't nageslacht, wat slechts mijn kunstloos lied
 Bezingt op doffen toon, wiens galm verdwijnt in 't niet.
 De koude winter, die het vloeibaar zout deed stremmen
 En 't ijs, als rotsen, op de Schelde rond deed zwemmen,
 Dwong koning WILLEMS vloot te vlieden van voor 't slot
 Waar held CHASSE beveelt, tot schrik van 't muit'ren rot.
 De koude winter (door Gods liefd'rijk mededogen

Gewenkt) scheen met het lot van 't stroomrijk oord bewogen,
 Zijn blik werdt geel en zacht; geen wolken zwaar en graauw
 Bedekten (rijk bevrucht met sneeuw) meer 't hemels blaauw.
 De zoele weste wind, die met het zuiden paarde,
 Blies van de stroomen 't ijs, en 't vlökkig kleed van de aarde;
 De zon scheen koestrend, en de winter sluimerde in,
 Terwijl het scheepsvolk (dat door fiere vrijheidsmin
 En ongekrenkte trouw voor land en koning blaakte)
 's Lands oude regten op de Schelde weer bewaakte.
 Doch kalmte heerscht niet lang, ras breekt een stormwind los,
 Hij brult langs Brabands kust, kromt den en eikenbosch,
 Doet Scheldes baren met beschuimde koppen stijgen,
 En, bruischend voort gestuwd, verderf en schipbreuk dreigen.
 De koninklijke vloot, die voor het anker zwaait
 En schokt, houdt moedig stand, hoe fel de windvlaag waait;
 Trotsch nog (schoon 'tstnivend schuim langs plegten spiegel fon-
 Op 's konings achtbre vlag, die om de stengen kronkelt. kelt).
 Maar hemel! de oorlogsboot waar op VAN SPEIJK, zoo trouw
 Zoo glorierijk, gebiedt, breekt los van 't ankertouw.
 De jonge Christenheld staat pal, door deugd veredeld,
 Hij, die 't verganklijk stof geen rang heeft afgebedeld
 Maar 't eerkrans (op zijn borst) dat wapenschilden tart,
 En d' adelbrief (door God bezegeld) draagt in 't hart.
 Zijn boot wordt voort gestormd, beleid noch krachten baten
 Zij stoot, klemt krakend vast, van alle hulp verlaten;
 De helden jammeren op de slingerende vloot,
 Elk staart vol weedom, doch wanhopend, naar de boot.

God! schoon de roofzucht der ontaarde muitelingen,
 Door 'tstaatsverdrag, een' toom zich in den muil zag wringen,
 't Gedrogt kent geen gezag. 't Verbrijzelt het gebit
 Door tijgerwoede, en dorst naar eerlijk bloed, verhit.
 In 't onherbergzaamst oord, waar kannibalen wonen
 Zal hij, die hulploos strandt, zich menschlijkheid zien toonen.
 Maar 't Christenvolk in naam juicht, nu het weerloosheid,
 Ten hoon van God en mensch, een wis verderf bereidt;
 Een wis verderf? o ja! VAN SPEIJK ziet zich bespringen.
 Door woeste benden, door gevloekte muitelingen,
 Wier dolle vreugdekreet in 't brullend onweer smoot;
 En met elk tijdstip klimt nog meer gespuis aan boord.
 »De boot is ons! valt aan! wij moeten 't scheepsvolk boeijen,
 »Rukt af! verscheur! vertrap de vlag die wij verfoeijen!»
 (Zoo schreeuwt men wild en luid) en 't beeld van oppermagt,
 De vlag, de pronk van 't voor- en 't hedendaagsch geslacht
 Wordt neergerukt. VAN SPEIJK, getrouw aan pligt en eeden,
 Duldte dezen gruwel niet. Eer zij die vlag vertreden,
 Eer hij de schandvlag zal zien wappren van zijn boot,
 Beveelt hij God zijn ziel, en kiest een heldendood.
 Geen lage wanhoop, geen ligtzinnig woest verachten
 Van 't leven, spoort hem aan. De heiligste gedachten
 Aan God, aan d' eeuwigheid, en aan zijn' Christenpligt,
 Doen hem de weerschijn zien van 't ongeschapen licht.
 Ja 's jonglings laatste zucht steeg, bij zijn trouw-betoening,
 Gewis tot God, voor 't land, voor zijn geliefde, en Koning.
 Der Belgen tiggervreugd is ijlings nu gestoord,

Een donderende kua! wordt wijd en zijd gehoord
 En in *een* oogenblik is volk en boot verdwenen.
 Ja roovers, helden, hout, en ijzer stuiven henen.
 Een zwarte rookwolk, waar het blikerend vuur in gloeit,
 Dekt stad en Schelde - stroom. De wind, die stormend loeit,
 Strooit gloënde spaanders, naast verschroeide menschenleden,
 In 't rond: de Belg' kruist zich, en prevelt zijn gebeden.
 Zijn zwarte ziel is blind voor 't schoon van heldendeugd,
 Terwijl de wreedste smart, met rouw, en reine vreugd
 Zich mengen in de ziel der dapp're vlotelingen,
 Die, met een traan in 't oog, *de Koning leef!* toch zingen.
 »*De Koning leef!* ook wij, wij allen zijn VAN SPEIJK,
 »Dien echten heldenzoon, in moed en trouw gelijk!"
 Zoo dacht oud Hollands kroost, zoo denken ook de braven
 Die thans nog, in den nood, hun woord, door daden, staven.

Vorst en volk roemt U, held KOOPMAN!
 Om uw zorg voor 't heldenlijk;
 't Eerekruis dat vlammen tarte
 Scheen de beeld'nis van VAN SPEIJK.
 Heilig zal 't gebeente ons blijven
 Van een' ed'len landgenoot,
 Die zoo nedrig was in 't leven,
 Maar in 't sterven naamloos groot. —
 Heilig blijft ons uw gebeente,
 Boyen 't lot verheven held!
 't Vaderland stigt U een eerzuil

Die uw roem aan 't nakroost meldt,
 Neerlands Koning, Eerste WILLEM,
 Vol gevoel voor 't goede en schoon,
 Keurde uw trouw, VAN SPEIJK! een perel
 Aan zijn vaderlijke kroon.
 d' Edle Vorst stigt U geen praalgraf
 Slechts op uw geboorte-grond;
 't Praalgebouw, door hem geschonken,
 Voert uw naam de wereld rond. (1)
 Zaal'ge held! het late nakroost,
 U in moed en trouw gelijk,
 Wekt ontzag op d'Oceanen
 Voor het oorlogsschip VAN SPEIJK.
 Waar dat schip ooit (stout gewimpeld)
 Op de verste golven wiegt,
 't Is de faam, die, breed gevleugeld,
 U ter eer, bazuinend vliegt.
 Dankbaar Neerland! pleng vrij tranen;
 Treur vrij, liefd'rijke Amstelstad!
 Treurt om 't missen van uw kweekling,
 Die zoo grootsch in 't strijdperk trad.
 Menschenvrienden! trouwe Vaders!
 Die aan 't weesje uw liefde toont,
 Treurt; maar plengt ook dankbre tranen
 Nu VAN SPEIJK uw zorg bekroont.
 't Knaapje, vroeg van moederliefde,
 Vroeg van vadertrouw beroofd,
 Zag toch nooit de zon zijns levens,
 Door den nacht des grafs verdoofd.

---

(1) Men weet dat, volgens het besluit van zijne Majesteit, in het vervolg altijd een oorlogsvaartuig den naam VAN SPEIJK zal dragen.

Neen! die zon verspreidde, in 'topgaan,
 Heilvoorspellend morgenrood;
 't Kind (U toevertrouwd door d' Almagt)
 Was in 't oefenperk reeds groot.
 Heldre pereldroppen drenken
 't Nachtviooltje, in donkre schaauw.
 Zoo voedde ook VAN SPEIJK zich ned'rig,
 Met der wetenschappen daauw.
 Vaders van 'teens hulploos weeskind!
 Mengt vrij in uw weemoed *vreugd* —
 Serafs danken U; uw kweek'ling
 Is vereeuwigd door zijn dengd.
 Spraken zwevende gerugten
 Waarheid? klopte een maagdenhart
 Voor den nooit volroemden jong'ling?
 'k Voel dan, wenend meisje! uw smart.
 Wijd hem tranen, maar ook 't meisje,
 Uitgekozen door VAN SPEIJK,
 Was gewis aan hem in Godsvrucht,
 Moed, en Christendeugd gelijk!
 Veel, ach! veel hebt gij verloren,
 Maar ook troost daauwt op uw lot;
 's Jonglings naam praalt hier vereeuwigd,
 Ginds omvloeit hem 't reinst genot.
 En gij, fiere wapenbroeders!
 Van de glorie onzer eeuw,
 't Stout ontploffen van het buskruid,
 Was niet vreemd aan Hollands leeuw! —
 Hij verstaat, in dat gedonder,
 d'Echte taal van elken held,
 Die voor Vaderland en Koning,
 Die voor 't regt, naar 't strijdperk snelt.
 In de blikkeende vuurvlam,

Kende hij der braven trouw ,
 Die zich zelf grootmoedig offert ,
 Geldt het Neerlands staatsgebouw.
 Ja gewis , gij ware dappren !
 Vrijheids vlag (de pronk van 't rijk)
 Zoudt gij 't woest geweld ontscheuren ,
 Schoon ook stervend als VAN SPEIJK.
 Ja met 's Jonglings ernst op 't voorhoofd ,
 Met zijn moed in 't fonklend oog ,
 Zwelt (waar Belgen lastrend honen)
 U de fiere borst ook hoog.
 Komt , gij frisch ontloken bloesems ,
 Van oud Neerlands maatschappij !
 Knaapjes ! krachtloos nog tot strijden
 Komt , zweert haat aan slavernij ,
 Ja , zweert haat aan helsche muitzucht.
 Maar , bij 't heilig overschot
 Van VAN SPEIJK , zweert gij getrouwheid ,
 Aan vorst WILLEM , 't Land , en God.
 Vergt dien eed , gij brave vaders !
 Van 't nog teeder heldenkroost.
 Moeders ! wen het weetgraag knaapje
 U onschuldig vleit en koost ,
 O — verhaal dan eed'le daden ,
 Schets dan helden , *goed* en *groot* ,
 Schilder hem VAN SPEIJK , zoo roemrijk ,
 O — verhaal zijn heldendood.
 Leert het vriendlijk staamlend meisje
 Dat gevoel voor 't schoone heeft ,
 Vaderlandsche Bardenzangen
 Waar VAN SPEIJK , vol roem , in leeft.
 Zingt gij zelf zijn' dood , zijn glorie ,
 O ! dan klopt U 't hart verrukt ,

Tegen 't handje van uw zuigling,
Dat uw vollen boezem drukt.
't Mollig handje voelt dat kloppen,
En het wigt zuigt godsdienstmin,
Met uw trouw voor land en koning,
Dan met moedertengjes in.
Ja, met Godsvrucht, trouw, en liefde
Staat geluk in 't naauwst verband!
Dit getuigt ons God; en zegent
Volk, en Vorst, en Vaderland.

Utrecht, Februarij 1831.

Te *Groningen* , ter Boekdrukkerij van N FOLKERS.
